

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

ב"ה, אדר תשע"ח

גיליון מספר 306

תוכן עניינים:

- 1-2..... קול קורא לספריות
2-3..... לא מכינים את התלמיד לבית הספר – מכינים את בית הספר לתלמיד
3..... תקנות מזון חדשות יתחשבו בילדים עם אלרגיות
3-4..... מכשיר החיאה יוצב בכל מוסד חינוכי
4..... ההפסקה שבאמצע השיעור

קול קורא לספריות

עם ישראל אוהב להתהדר בכינוי "עם הספר", ובכלל, מחקרים הראו שקריאה מרובה מביאה להצלחה: ככל שמספר הדקות המוקדש לקריאה מידי יום רב יותר, כך נרשמת עלייה בהישגים במבחנים בתחום השפה. אלא שסקר של משרד החינוך מעלה כי מצבן של הספריות בתוך בתי ספר היסודיים ובחטיבות העליונות הוא עגום. לנוכח המציאות הזאת החליטו במשרד החינוך לצאת בתוכנית חומש, שבמסגרתה יוקצו מידי שנה 5 מיליון שקלים לטובת שיפוץ ספריות קיימות, לצד הקמה של ספריות חדשות. התוכנית תכלול רכישה של ספרים חדשים או ספרים במקום אלה שהתבלו, וציוד חדש הכולל מערכות ממוחשבות. במסגרת השיפוץ יוקמו פינות קריאה מעוצבות, עמדות מחשב חדשניות, אזורי למידה וכן יתקיימו ערבי תרבות ומפגשים עם ההורים. ראשי מערכות החינוך מודעים לעובדה כי לצד העובדה שילדי ישראל קוראים כיום פחות מבעבר, גם ספריות בתי הספר לא יצרו בעבורם מקום מזמין לשאול בו ספר או לחפש בו חומר לעבודות. כ-65% מהספריות מצויות בתפקוד נמוך בשל תשתיות ירודות ומאגר לא מתחדש של ספרי קריאה ולימוד. הנתונים מראים כי עיקר ספריות אלו נמצא בפריפריה. על הסקר השיבו 2,400 בתי ספר, רובם בתי ספר יסודיים, שם מתעצבת הקריאה של התלמידים הצעירים, והשאר בתי ספר על יסודיים. ביותר מ-60% מבתי הספר היסודיים התברר כי דרוש שיפוץ ברמות שונות: מחידוש ריהוט ועד שיפוץ מקיף. רק 36% מהספריות הוגדרו במצב טוב. תמונה דומה התגלתה גם בבתי הספר העל יסודיים, רק 33% מהספריות הוגדרו במצב טוב. עוד נמצא בסקר כי בבתי ספר רבים כלל אין ספריות. שר החינוך נפתלי בנט הבטיח כי המצב הזה ישתנה בקרוב. לדבריו, "קריאה היא יסוד ההתפתחות, וספרייה מגוונת, מרווחת

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

ומתקדמת היא מאבני היסוד של עם הספר. לכן, נרחיב את מאגר הספרים, נכניס יותר מחשוב ונאפשר לכל ילד בישראל ליהנות מהעושר הרוחני של העם היהודי ושל האנושות כולה". מנכ"ל משרד החינוך, שמואל אבואב, הוסיף כי "כדי לחזק את שליטת התלמידים במכמני השפה, אנו שוקדים על פיתוח תוכנית לאומית, אשר תקצה משאבים להעשרת הקריאה והכתיבה ותעודד שילוב מיזמי כתיבה. כחלק מתוכנית זו, אנו משפצים את ספריות בתי הספר". תוכנית שיפוץ הספריות מצטרפת למהלך של המשרד לחיזוק השפה העברית, ובימים אלה שוקדים על גיבושה של תוכנית לאומית בעברית שתחזק את הידע בשפה העברית בקריאה ובכתיבה ותצמצם פערים בהישגי תלמידים. "כבר הוכח כי בבתי הספר שבהם פועלת ספרייה מטופחת, התלמידים קוראים יותר, בעלי יכולות מחקר גבוהות יותר ויכולות מפותחות בהבנת הנקרא והבעה", אומרים במשרד החינוך ומדגישים כי קריאת ספרים עדיין מהווה כלי משמעותי בהשתלבות של הבוגר בחיי התעסוקה העתידיים. (נועם (דבול) דביר – ישראל היום – 29.01.2018)

לא מכינים את התלמיד לבית הספר – מכינים את בית הספר לתלמיד

כשהם רק בגיל שש נאלצים עשרות אלפי ילדים בישראל להתמודד עם המעבר מהגן העוטף והחם לבית הספר הגדול ולסדר היום הנוקשה. החל משנת הלימודים הקרובה המצב הזה עומד להשתנות. בעקבות מדיניות חדשה של משרד החינוך יוכלו תלמידי כיתות א' להנות מפנינות יצירה, קוביות משחק ואפשרות למנוחה בכיתות, ממש כפי שהיו רגילים בגן. המדיניות החדשה, שנועדה להקל על הילדים, מהווה שינוי מהפכני בתפיסה החינוכית. המוטו שמוביל אותה הוא: "לא מכינים את התלמיד לבית הספר – מכינים את בית הספר לתלמיד", זאת בניגוד למצב שהיה נהוג עד כה ובו היו מתמקדים בהכנת הילד למעבר לכיתה א'. במסגרת ההיערכות לשנת הלימודים הבאה הונחו הנהלות בתי הספר היסודיים והמורים בכיתות הנמוכות לגבש סדר יום גמיש ולהחדיר תנאי למידה ייחודיים המוכרים לילדים מהגן. במסגרת התוכנית יוקמו בכיתות א' פינת הקוביות, פינת חקר הקשורות לנושאים הלימודיים ופינת מרכול שתאפשר התנסות בפעילויות חשבוניות. בנוסף תוצב בכיתה פינת משפחה שתכלול מטבחון, סלון ועגלת קניות כאמצעי לפיתוח מיומנויות של קריאה וכתובת מתכונים והכנת רשימות. מחוץ לכיתה תוצב פינה של בנייה בחומרים שונים. הלמידה תיעשה בקבוצות קטנות, לא יעמיסו על הילדים שיעורי בית, ובשבועות הראשונים לא ייערכו אבחונים אישיים וקבוצתיים. המורים יונחו להתחשב בסדר היום הקודם של הילדים, ואם תלמיד יתקשה לשמור על קשב ויגלה סימני עייפות, הוא יוכל לגשת לאחת הפינות לנוח או לעסוק בתחום

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

עניין אחר. מנהלת האגף לחינוך יסודי במשרד החינוך, אתי סאסי, אומרת כי יש לזכור שרק לפני חודשיים הילדים הללו עוד שיחקו בארגז החול והתנועעו בחופשיות בסביבה המוכרת. במשרד החינוך מסבירים כי כניסה רגועה לכיתה א' ללא צורך בעמידה בלחצים מיותרים מהווה בסיס לתהליך קליטה המגביר את תחושת המסוגלות של הילדים ושל הוריהם. מנכ"ל משרד החינוך, שמואל אבואב, אמר כי המשרד קובע באופן נחרץ: אין כל צורך בקורסי ההכנה לכיתה א'. "המודל החדש ישנה לחלוטין את חוויית הכניסה לבית הספר". אמר אבואב. "הרכבנו תמהיל נכון ומדויק שמשלב פיתוח מיומנויות לצד למידה וחווייה". שר החינוך נפתלי בנט הוסיף כי "אנו מרככים את המעבר לבית הספר, הופכים אותו לחווייה חיובית, אבל לחלוטין לא מוותרים על איכות הלמידה". (תמר טרבלסי חדד – ידיעות אחרונות – 08.02.2018)

תקנות מזון חדשות יתחשבו בילדים עם אלרגיות

שינוי הנחיות בתזונה בצהרונים לילדים אלרגיים: משרד הבריאות מבקש לשנות את תקנות המזון הבריא בצהרונים, כך שתהיה התחשבות בילדים אלרגיים למזון ותתאפשר להם סביבה בטוחה. על פי ההנחיות, בצהרון שבו יש ילד אלרגי למזון לא יוגשו בארוחות בוטנים, אגוזים, חלב, שומשום או מזונות וממרחים שמכילים את האלרגן שהילד רגיש לו. כמו כן, הילדים יקבלו מזון מותאם ללא המרכיבים האלרגניים. את המזון תספק חברת קייטרינג בעלת היתר ממשרד הבריאות לייצור מזון שאינו מכיל את אותו אלרגן. כך, ילדים הסובלים מצליאק יקבלו מנה מותאמת שלא מכילה גלוטן מחברת קייטרינג. רק אם אין מנה מתאימה לילד מסויים, הורים יציידו אותו במנת מזון מהבית. בצהרונים שבהם יש ילדים הסובלים מצליאק ממליץ משרד הבריאות להימנע מפעולות הכרוכות בשימוש בקמח רגיל (למשל, אפיית חלות) ולהחליפו בקמח תירס או בתחליפים המותרים לחולי צליאק. את ההנחיות לשינוי התקנות פרסמה ד"ר רבקה שפר, ראש שירותי בריאות הציבור, והם נשלחו לראשי משרד החינוך. (מיטל יסעור בית אור – ישראל היום – 09.02.2018)

מכשיר החייאה יוצב בכל מוסד חינוכי

וועדת החינוך אישרה הצעת חוק פרטית הקובעת, כי בכל מוסד חינוך בו לומדים למעלה מ-500 תלמידים יוצבו מכשיר החייאה וערכת עזרה ראשונה. את הצעת החוק יזמו חברי הכנסת יעקב מרגי ואחמד טיבי וכאמור היא קובעת שבכל בית ספר שבו לומדים למעלה מ-500 תלמידים יוצב מכשיר החייאה. הוראות החוק יחלו בהדרגה בשנת הלימודים הבאה, ובלבד

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

שהחלטתן תושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים התשפ"א. מאיגוד הקרדיולוגיה נמסר בדיון, כי מדובר בהצעת החוק החשובה ביותר שעברה בשנים האחרונות בכל הנוגע לבריאות הציבור ובפרט התלמידים. יו"ר וועדת החינוך ח"כ יעקב מרגי אמר, כי מדובר באחד החוקים החשובים ביותר שהעביר. "יזמתי את החוק בעקבות פניות של הורים שאיבדו את ילדיהם בעקבות דום לב במהלך שעות הלימודים. לאחר שבדקנו שהמכשיר מציל חיים, קל לתפעול ולא עלול לגרום לנזק, החלטנו לקדם את הצעת החוק". (צבי רוזן – הארץ – 27.2.2018)

ההפסקה שבאמצע השיעור

משרד החינוך הוציא המלצה חדשה למורים בבתי הספר היסודיים: הנהיגו הפוגה ברצף הלימודי בתום 20 דקות מתחילת השיעור, עברו למשחק, לאומנויות או לתנועה, וכך תייצרו למידה חוויתית ויעילה ותפיגו מתחים אצל הילדים. האגף לחינוך יסודי במשרד החינוך המליץ על שיטת הפוגות הזאת במהלך שיעורי מתמטיקה, אנגלית, מדעים וחינוך לשוני. לפי ההנחיות, כל הפוגה כזאת תימשך 5-2 דקות. הפסיכולוגית הראשית של המשרד, ד"ר חוה פרידמן, מסבירה כי לא לכל הילדים יש טווח קשב לאורך זמן. "לכן זה נכון לשלב מודל של הפוגה. הוא יאפשר להם לחזור לשיעור ממוקדים יותר. בסופו של דבר המודל חייב להתאים לשונות הטבעית בין הילדים. אנחנו סומכים על המורים שיידעו להיות רגישים ושייצרו את ההתאמות הנדרשות למגוון הצרכים בכיתה", היא אומרת. מנכ"ל משרד החינוך, שמואל אבואב, אומר כי מדובר במהלך אחד מתוך שורה של תוכניות עומק לשיפור האיכות וחויית הלמידה בבית הספר היסודי, שמטרתן להפוך את הלימודים למשמעותיים ורלוונטיים. "אנו ממליצים לעשות הפוגה קלה, ככל שנדרש, במהלך השיעור ולהטמיע פרקטיקות למידה שונות ומגוונות, שגם בהן יש כדי להקנות מיומנויות לימודיות נוספות", אמר אבואב. המפקחת על תחום האומנויות במשרד החינוך, מיקי בנאי, אמרה כי יוקם מאגר של אפשרויות הפעלה עבור בתי הספר, וכל מורה יוכל לבחור לו "מוצר" מתוך "המדף". (תמר טרבלסי חדד – ידיעות אחרונות – 04.03.2018)

הערת המערכת: הקטעים המתפרסמים בעלון "כותרות חינוך" הם ביטוי חלקי מהנאמר במקור ואינו מתעד את כל המאמר. לכן, מומלץ למעוניינים לעיין במקור.

כמו כן, אם אינך מעוניין להמשיך לקבל חומר זה, שלח אלינו בקשת ביטול באימייל חוזר.